

Ochrona kulika wielkiego w ramach działania rolnośrodowiskowo-klimatycznego

**Fundusze
Europejskie**
Infrastruktura i Środowisko

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Szkolenie organizowane w ramach projektu

„Realizacja Krajowego Planu Ochrony Kulika Wielkiego – etap I”

POIS.02.04.00-00-0019/16
“Realizacja Krajowego Planu
Ochrony Kulika Wielkiego
- etap I”

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Informacje o projekcie na stronie:
www.ochronakulika.pl

Program szkolenia

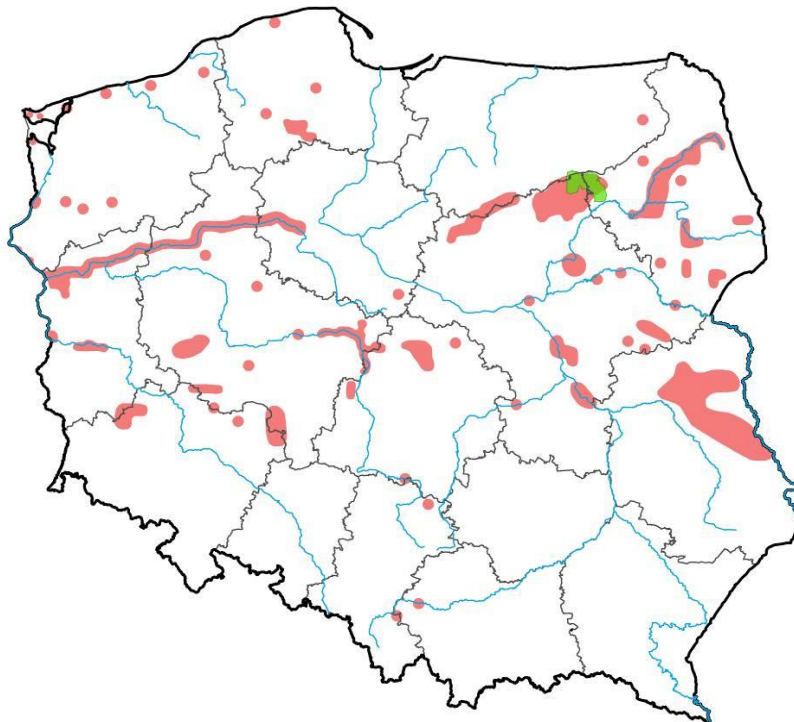

- ❑ Kulik wielki: o projekcie, rozpoznawanie gatunku, ochrona, współpraca z rolnikami;
- ❑ Co to jest program rolnośrodowiskowy?
- ❑ Ochrona zagrożonych gatunków ptaków i siedlisk przyrodniczych – szczegółowe omówienie pakietu i jego wariantów;
- ❑ Pytania, dyskusja.

Na tych terenach gniazdują kuliki!

WYSTĘPOWANIE KULIKA WIELKIEGO W POLSCE

- granica Polski
- granice województw
- największe rzeki Polski
- przybliżony zasięg występowania kulika wielkiego
- TU JESTEŚ: Obszar IBA (Important Bird Area) - "Ostoja Kurpiowska"

Obecność kulika na łąkach

=

**możliwość otrzymania dopłat
rolnośrodowiskowych**

Jak rozpoznać kulika wielkiego?

Skąd wiadomo, że kulik gnieździ się na mojej łące?

Co zagraża kulikowi? Drapieżniki

Fot. M. Rzępała

Fot. A. Łukijańczuk

Zagrożenia – zmiany w siedliskach

Fot. M. Rzepała

17/04/2015

Co zagraża kulikowi - zabiegi agrotechniczne

- ❑ wałowanie;
- ❑ podsiewanie;
- ❑ wczesne koszenie łąki;
- ❑ nawożenie;
- ❑ wylewanie gnojowicy;

Co zagraża kulikowi - zabiegi agrotechniczne

Co zagraża kulikowi? Zabiegi agrotechniczne

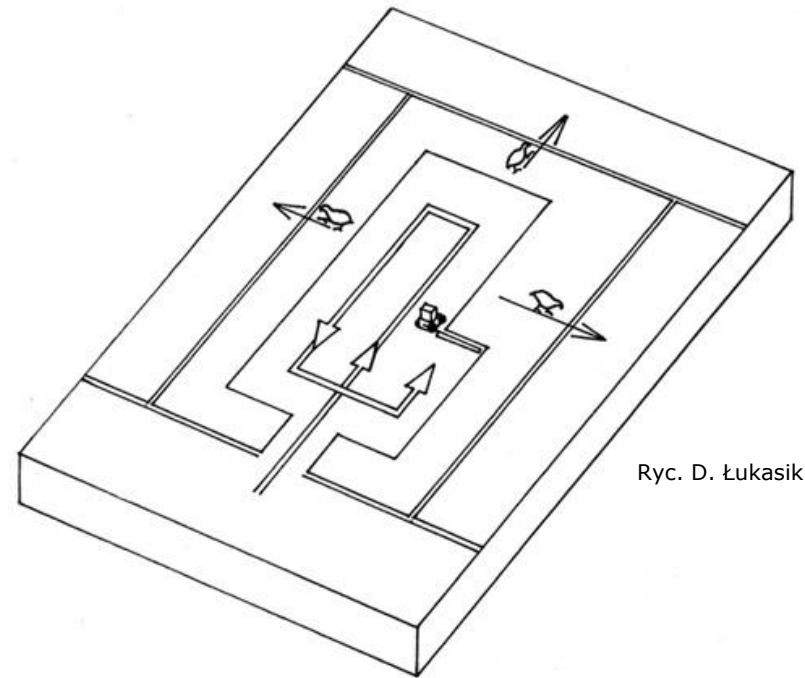
Fot. M. Rzepała

28/04/2015

Jak mogę pomóc chronić kulika?

- ❑ omijając gniazdo na łące;
- ❑ opóźniając koszenie łąki;
- ❑ kosząc łąkę od środka do zewnątrz;
- ❑ używając wyptaszacza ptaków;
- ❑ zachowując siedliska lęgowe i żerowiska;
- ❑ kontaktując się ze specjalistą ornitologiem.

Ryc. D. Łukasik

Fot. K. Trzciński

Fot. G. Grygoruk

Jak mogę pomóc chronić kulika?

Jak mogę skorzystać na ochronie kulika?

Kulik wielki jest gatunkiem kwalifikującym użytki zielone do dopłat w ramach programu rolnośrodowiskowego

Co to jest działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne?

Co to jest działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne

Działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne
jest jednym z działań zawartych w
Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich
2014-2020

PROW 2007-2013	Program rolnośrodowiskowy	2014 – ostatni rok	„Stary program”
PROW 2014-2020	Działanie rolnośrodowiskowo- klimatyczne	2015-2020	„Nowy program”

Cele PRŚ

- ❑ Zachowanie sposobu prowadzenia rolnictwa sprzyjającego ochronie cennych obszarów przyrodniczych oraz zamieszkujących je gatunków roślin i zwierząt;
- ❑ Poprawa gospodarowania wodą i glebą na terenach użytkowanych rolniczo;
- ❑ Ochrona zagrożonych lokalnych ras zwierząt gospodarskich i lokalnych odmian roślin uprawnych.

Dla kogo PRŚ?

Beneficjent PRŚ:

- Jest rolnikiem, posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa rolnego położonego na terytorium RP, o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż **1 ha**;
- Zobowiąże się do realizacji PRŚ przez okres **5 lat**;
- Zobowiąże się do przestrzegania podstawowych wymagań na obszarze całego gospodarstwa rolnego;
- Zobowiąże się do przestrzegania wymagań szczegółowych wynikających z poszczególnych pakietów.

PRŚ: pakiety

- Pakiet opisuje zestaw zadań, wymogów, jakie dobrowolnie zobowiązuje się przestrzegać rolnik.
- Różne pakiety = różnej wysokości, ustalone ogólnie rekompensaty finansowe.

PAKIETY
1. Rolnictwo zrównoważone
2. Ochrona gleb i wód
3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian trzew owocowych
4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000
5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000
6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie
7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

ochrona siedlisk lęgowych ptaków

Wspólne wymogi dla pakietu

- ograniczanie mechanizacji i chemizacji

Na obszarze objętym pakietem zakazuje się:

- ❑ przeorywania;
- ❑ wałowania;
- ❑ stosowania ścieków i osadów ściekowych;
- ❑ stosowania podsiewu;
- ❑ stosowania środków ochrony roślin;
- ❑ tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących systemów melioracyjnych;
- ❑ celowego, trwałego obniżania wód gruntowych, w tym w ramach bieżącej konserwacji;
- ❑ włókowania w okresie od 1 kwietnia do 1 września;
- ❑ koszenia okrężnego od zewnątrz do środka działki;
- ❑ mechanicznego niszczenia runi roślinnej i struktury glebowej.

Wymogi w przypadku ochrony siedlisk lęgowych kulika wielkiego

---

Użytkowanie kośne, pastwiskowe i kośno-pastwiskowe

Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:

- zakaz wapnowania i bronowania;
- zakaz nawożenia przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym i pastwiskowym;
- zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu w przypadku użytkowania kośnego i kośno-pastwiskowego lub do 10 lipca w przypadku użytkowania pastwiskowego.

Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:

- koszenie: **jeden lub dwa pokosy w roku** (ilość pokosów określona przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej):
pierwszy pokos w terminie: **od 10 lipca do 31 lipca**, drugi pokos w terminie: **od 15 sierpnia do 31 października** lub w szczególnych przypadkach koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata (jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej) w ww. terminach
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, stogi lub brogi;

Wymogi w przypadku ochrony siedlisk łągowych kulika wielkiego

---

- w przypadku corocznego koszenia pozostawienie fragmentów nieskoszonych: **15-20%** powierzchni działki rolnej (lub w szczególnych przypadkach w odniesieniu do turzycowisk, zwłaszcza kępiastych, określonych przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej, pozostawienie 50% powierzchni działki rolnej nieskoszonej).
- w przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek nie przekraczających powierzchni **1 ha** dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny wypas po pokosie do 31 października, przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- dopuszcza się ograniczone nawożenie azotem (**do 60 kg/ha/rok**) z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne.

Wymogi w przypadku ochrony siedlisk lęgowych kulika wielkiego

---

Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:

- wypas przy obsadzie zwierząt do **0,5 DJP/ha** trwałych użytków zielonych objętych wsparciem w sezonie **od 15 maja do 10 lipca** oraz przy obsadzie zwierząt od **0,5 do 1,5 DJP/ha** trwałych użytków zielonych objętych wsparciem **po 10 lipca do 31 października**;
- dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek corocznego wykoszenia niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 sierpnia do 15 listopada;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, stogi lub brogi.

Gatunki towarzyszące (kwalifikujące)

Na łąkach dogodnych dla kulika często występują także inne, spokrewnione z nim gatunki.

RYCYK – poznasz go po długich nogach i dziobie oraz po rdzawych elementach ubarwienia.

KRWAWODZIÓB – widziany przy dobrym świetle jest rozpoznawalny po czerwonym dziobie i nogach.

CZAJKA – w locie wyróżnia się charakterystyczną sylwetką o szerokich, tępo zakończonych skrzydłach.

KSZYK – wielkości szpaka; zwany także „barankiem” - ze względu na „buczenie”, jakie wydaje podczas lotu godowego.

Wymogi w przypadku ochrony siedlisk lęgowych rycyka, a także kszyka, krwawodzioba, czajki

---

Użytkowanie kośne, pastwiskowe i kośno-pastwiskowe

Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:

- zakaz wapnowania; bronowania;
- zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie **od dnia 1 kwietnia** do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca w przypadku użytkowania pastwiskowego;
- zakaz nawożenia w przypadku użytkowania kośno-pastwiskowego i pastwiskowego.

Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:

- **dwa pokosy** w ciągu roku:
  - pierwszy pokos w terminie **15 czerwca do 15 lipca**,
  - drugi pokos w terminie **15 sierpnia do 31 października**,

W uzasadnionych przypadkach użytkowanie jednokośne w odniesieniu do siedlisk o podłożu torfowym jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej w terminie od **15 czerwca do 31 października**.

Wymogi w przypadku ochrony siedlisk lęgowych rycyka, a także kszyka, krwawodzioba, czajki

---

- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w pryzmy, stogi lub brogi;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych: **15-20 %** powierzchni działki rolnej.
W przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- przy użytkowaniu jednokośnym dopuszczalny wypas po pokosie do 31 października, przy obsadzie zwierząt od **0,5 do 1,5 DJP/ha** trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- dopuszcza się ograniczone nawożenie azotem (**do 60 kg/ha/rok**) z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne.

Wymogi w przypadku ochrony siedlisk lęgowych rycyka, a także kszyka, krwawodzioba, czajki

---

Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:

- wypas przy obsadzie zwierząt **do 0,5 DJP/ha** trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, w sezonie **od 15 maja do 15 czerwca** oraz przy obsadzie zwierząt **od 0,5 do 1,5 DJP/ha** trwałych użytków zielonych objętych wsparciem **po 15 czerwca do 31 października**;
- dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek corocznego wykoszenia niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 sierpnia do 15 listopada;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, stogi lub brogi.

Wymogi w przypadku ochrony siedlisk lęgowych derkacza

- ❑ Użytkowanie kośne i kośno-pastwiskowe
- ❑ zakaz nawożenia; wapnowania; bronowania;
- ❑ zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu;
- ❑ jeden pokos w ciągu roku, w terminie **od 1 sierpnia do 31 października**;
- ❑ pozostawienie fragmentów nieskoszonych: **15-20%** powierzchni działki rolnej.
- ❑ W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- ❑ dla działek nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co rok całej działki, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- ❑ obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania
- ❑ rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki lub ułożone w przyzmy, stogi lub brogi;
- ❑ dopuszczalny wypas po pokosie do 31 października przy obsadzie zwierząt do 1 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

Wymogi w przypadku ekstensywnego użytkowania na OSO

Użytkowanie kośne, pastwiskowe i kośno-pastwiskowe.

Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:

- ograniczone nawożenie azotem (do 60 kg/ha/rok) z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne;
- zakaz stosowania jakichkolwiek zabiegów agrotechnicznych i pielęgnacyjnych w terminie od dnia 1 kwietnia do terminu pierwszego pokosu lub do 15 czerwca w przypadku użytkowania pastwiskowego;
- zakaz bronowania.

Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:

- koszenie w terminie **od dnia 15 czerwca do 30 września**, nie więcej niż **dwa pokosy** w roku;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, stogi lub brogi;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych: 15-20% powierzchni działki rolnej. Fragment nieskoszony przy pierwszym i drugim pokosie jest ten sam w danym roku. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;

Wymogi w przypadku ekstensywnego użytkowania na OSO

- dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- dopuszczalny wypas zarówno po pierwszym jak i po drugim pokosie do 31 października, przy obsadzie zwierząt do 1,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:

wypas przy minimalnej obsadzie zwierząt wynoszącej **0,5 DJP/ha**, a maksymalnej **1,5 DJP/ha** trwałych użytków zielonych objętych wsparciem;

- wypas w sezonie pastwiskowym trwającym **od 1 maja do 15 października** na obszarach do 300 m n.p.m. lub od 20 maja do 1 października na obszarach powyżej 300 m n.p.m.;
- dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek wykaszania niedojadów raz w roku, w terminie do 31 października;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) – dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przyzmy, stogi lub brogi.

Wysokość dopłat

Dla obszarów Natura 2000 położonych w granicach Parków Narodowych nie stosuje się progów degressywności.

Stawka płatności:

- ekstensywne użytkowanie na obszarach OSO - **600 zł/ha**;
- w przypadku występowania rycyka (a także kszyka, krwawodzioba, czajki) - **890 zł/ha**;
- w przypadku występowania **kulika wielkiego** - **1070 zł/ha**;
- w przypadku występowania derkacza - **642 zł/ha**;

Wysokość dopłat

Koszt:

Wykonanie dokumentacji przyrodniczej (ekspert ornitolog/botanik);
Koszty ekspertyzy zwracane wraz z wypłatą płatności za pierwszy rok realizacji programu;
Wykonanie planu rolnośrodowiskowego (doradca rolnośrodowiskowy).

Zyski:

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu 4 przyznawana jest w wysokości:

100% stawki podstawowej za powierzchnię **od 0,10 ha do 50ha**;

75 % stawki podstawowej za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;

60 % stawki podstawowej za powierzchnię powyżej 100 ha.

Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Obecność kulika wielkiego na łąkach

=

**duże prawdopodobieństwo istnienia siedlisk botanicznych, za które otrzymać można
dopłaty również poza obszarami Natura 2000**

Wymogi w przypadku ochrony półnaturalnych łąk wilgotnych

Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:

- nawożenie **do 60 kg N/ha/rok**, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne;
- zakaz: wapnowania, bronowania.

Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:

- koszenie jeden lub dwa pokosy w roku (liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego) w terminie **od 15 czerwca do 30 września**;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych: **15-20%** powierzchni działki rolnej. W przypadku stosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w pryzmy, stogi lub brogi;
- **dopuszczalny wypas** po pokosie, jednak nie wcześniej niż **od 15 lipca do 15 października**, przy obsadzie zwierząt do 0,5 DJP/ha trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej.

Wymogi w przypadku ochrony półnaturalnych łąk świeżych

Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania

- nawożenie dopuszczalne **do 60 kg N/ha/rok**, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne;
- zakaz bronowania;
- wapnowanie dopuszczalne po wykonaniu niezbędnych w tym zakresie analiz glebowych i uzgodnieniu z ekspertem przyrodniczym.

Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:

- jeden lub dwa pokosy w roku (liczba pokosów określona przez eksperta przyrodniczego w dokumentacji przyrodniczej);
- koszenie w terminie **od 15 czerwca do 30 września**;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w przymy, stogi lub brogi;
- pozostawienie fragmentów nieskoszonych **15-20%** powierzchni działki rolnej. W przypadku zastosowania dwóch pokosów w ciągu roku należy pozostawić ten sam fragment działki rolnej nieskoszony. W dwóch kolejnych latach należy pozostawić inne fragmenty nieskoszone;
- dla działek rolnych nie przekraczających powierzchni 1 ha dopuszczalne jest zrezygnowanie z pozostawiania powierzchni nieskoszonych i koszenie co roku całej działki rolnej, jeżeli ekspert przyrodniczy dopuści taką możliwość w dokumentacji przyrodniczej;

Wymogi w przypadku ochrony półnaturalnych łąk świeżych

Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:

- wypas przy obsadzie zwierząt od **0,5 DJP do 1,0 DJP/ha** trwałych użytków zielonych objętych wsparciem, w sezonie **od 1 maja do 15 października**;
- dopuszczalne jest wypasanie przez cały rok koników polskich i koni huculskich jeżeli ekspert przyrodniczy określi to w dokumentacji przyrodniczej;
- obowiązek corocznego wykoszenia niedojadów (raz w roku) w terminie od 15 lipca do 31 października;
- obowiązek zebrania i usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy) dotyczy niedojadów; w terminie do 2 tygodni po pokosie siano powinno zostać usunięte z działki rolnej lub ułożone w pryzmy, stogi lub brogi.

Wysokość dopłat

Stawka płatności:

- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe - 1276 zł/ha
- zalewowe łąki selernicowe i słonorośla - 1043 zł/ha
- murawy - 1300 zł/ha;
- **pólnaturalne łąki wilgotne - 911 zł/ha;**
- **pólnaturalne łąki świeże - 1083 zł/ha;**
- torfowiska: 600 zł/ha (wymogi obowiązkowe) lub 1206 zł/ha (wymogi obowiązkowe i uzupełniające).

Wysokość dopłat

Koszt:

Wykonanie dokumentacji przyrodniczej (ekspert ornitolog/botanik);
Koszty ekspertyzy zwracane wraz z wypłatą płatności za pierwszy rok realizacji programu;
Wykonanie planu rolnośrodowiskowego (doradca rolnośrodowiskowy).

Zyski:

Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach pakietu 4 przyznawana jest w wysokości:

100% stawki podstawowej za powierzchnię **od 0,10 ha do 50ha**;

75 % stawki podstawowej za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;

60 % stawki podstawowej za powierzchnię powyżej 100 ha.

Jak aplikować o środki?

- Właściwy miejscowo **Ośrodek Doradztwa Rolniczego**/firma doradcza: wykonanie ekspertyzy, wykonanie planu rolnośrodowiskowego;
- Właściwa miejscowo **Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa**: coroczne składanie wniosków o płatność.

Podsumowanie

- ❑ kulik wielki jest łatwo rozpoznawalnym, ginącym ptakiem krajobrazu rolniczego;
- ❑ dalszy los kulików zależy w ogromnej mierze od rolników;
- ❑ program rolnośrodowiskowy jest narzędziem pozwalającym na ochronę kulika oraz rekompensatę utraconych środków dla rolników.

Podsumowanie

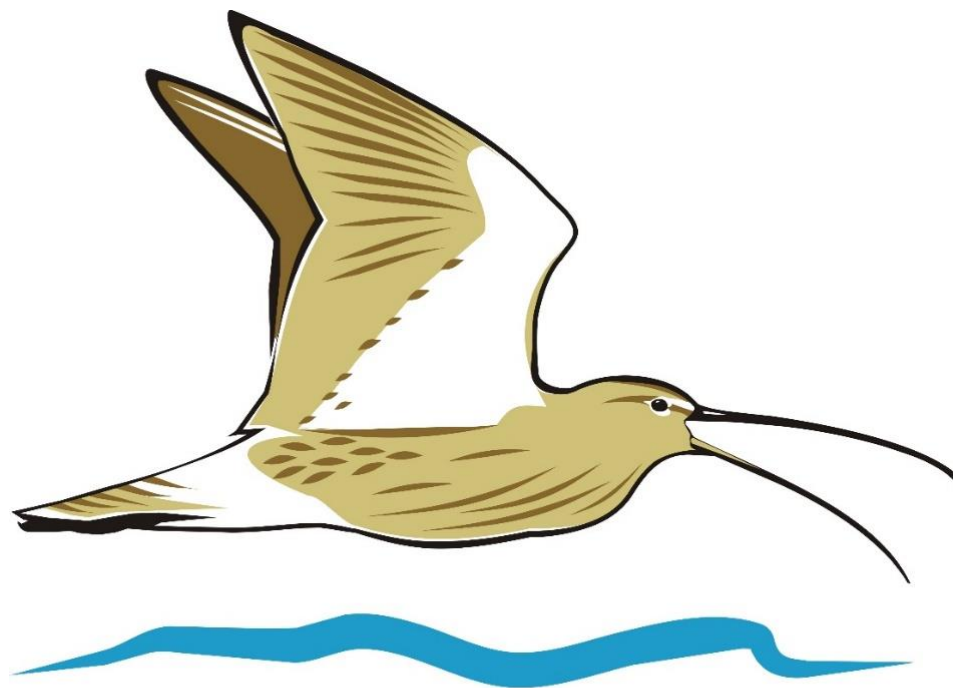
Obecność kulików wielkich na łąkach:

- kwalifikuje użytki zielone do dopłat w ramach wariantu „ptasiego” na obszarach Natura 2000,
- wskazuje na prawdopodobną obecność siedlisk kwalifikujących do dopłaty w ramach wariantu „siedliskowego” na i poza obszarami Natura 2000

Dziękuję za uwagę

---

ochronakulika.pl